

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ประวัติศาสตร์ ป. 3

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

- ออกแบบการเรียนรู้โดยใช้มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปีเป็นเป้าหมาย
- ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง
- ใช้แนวคิด *Backward Design* ผสมผสานกับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ต่างๆ อย่างหลากหลาย
- ออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี
- แบ่งแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายชั่วโมง สะดวกในการใช้
- มีองค์ประกอบครบถ้วนตามแนวทางการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา
- นำไปพัฒนาเป็นผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะได้

ผลิตและจัดจำหน่ายโดย บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

วัฒนาพานิช สาราณราชฤทธิ์

216-220 ถนนบำรุงเมือง แขวงสาราณราชฤทธิ์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200
โทร. 02 222 9394 • 02 222 5371-2 FAX 02 225 6556 • 02 225 6557
email: info@wpp.co.th

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ประวัติศาสตร์ ป. 3

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย

ห้ามละเมิด ทำซ้ำ คัดแปลง และเผยแพร่

ส่วนใดส่วนหนึ่ง เว้นแต่จะได้รับอนุญาต

ผู้เรียบเรียง

สุเทพ จิตรชื่น กศ.บ., กศ.ม.

มนัสวี ฉัฐฐาพิศุทธิ์ ศศ.บ., M.A.

บุญรัตน์ รอดคา ศษ.บ.

บรรณาธิการ

สุระ ดามาพงษ์ กศ.บ., กศ.ม.

ISBN 978-974-18-6038-8

พิมพ์ที่ บริษัท โรงพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด นายเรจรัช จงพิพัฒนสุข กรรมการผู้จัดการ

สื่อการเรียนรู้อื่นๆ ป.1-ป.6 (ชั้นละ 1 เล่ม) ตัวชีวิตเป็นชั้นปี ตามหลักสูตรแกนกลางฯ 2551

- หนังสือเรียน (สธ. อนุญาต) ● แบบฝึกทักษะ ● ฉบับสมบูรณ์แบบ ● แผ่นฯ (CD)

1) หนังสือเรียน 2) แบบฝึกหัด 3) ฉบับ สมบูรณ์แบบ 4) แผ่นฯ (CD)

- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผ่นฯ (CD) ภาษาไทย ป. 1-6 เล่ม 1-2..... สุระ ดามา พงษ์ และคณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผ่นฯ (CD) คณิตศาสตร์ ป. 1-6 เล่ม 1-2..... ประทุม พร ศรี วัฒนกุล และคณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผ่นฯ (CD) วิทยาศาสตร์ ป. 1-6..... ดร.บัญชา แสนทวี และคณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผ่นฯ (CD) สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 1-6..... สุเทพ จิตรชื่น และคณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผ่นฯ (CD) สุขศึกษาและพลศึกษา ป. 1-6..... ผศ. เขียวลัด ภูมิภาค และ คณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผ่นฯ (CD) ศิลปะ ป. 1-6..... ทวี สักดิ์จริง กิจ และ คณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผ่นฯ (CD) การ งานอาชีพและเทคโนโลยี ป. 1-6..... อรุณี ลิ้มศิริ และ คณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกทักษะ • ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผ่นฯ (CD) เทคโนโลยีสารสนเทศ ป. 1-6..... ดร.ศรีไพร ศักดิ์รุ่งพงศากุล และ คณะ

- หนังสือเรียน • แบบฝึกหัด • แผ่นฯ • ชุดี Tops ป. 1-6..... Rebecca York Hanlon และ คณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกหัด • แผ่นฯ • ชุดี Gogo Loves English ป. 1-6..... Stanton Procter และ คณะ
- หนังสือเรียน • แบบฝึกหัด • แผ่นฯ • ชุดี BINGO! ป. 1-6..... Ken Methold และ คณะ

สื่อ การ เรียนรู้ ฉบับสมบูรณ์แบบ • แผ่นฯ (CD) ภาษา อังกฤษ ป. 1-6..... ดร.ประไพพรรณ เอม ชู และ คณะ

สื่อ การ เรียนรู้ ฉบับสมบูรณ์แบบ หลักการ ใช้ ภาษาไทย ป. 1-6..... สุระ ดามาพงษ์ และ คณะ

สื่อ การ เรียนรู้ ฉบับสมบูรณ์แบบ เศรษฐกิจ พอเพียง ป. 1-6..... พิษณุ เพชรพัชรกุล และ คณะ

สื่อ การ เรียนรู้ ฉบับสมบูรณ์แบบ คุณธรรม นำ ความรู้ ป. 1-6..... สุเทพ จิตรชื่น และ คณะ

กิจกรรม ลูกเสือ เนตรนารี ฉบับสมบูรณ์แบบ ป. 1-6..... ดร.อำนาจ ช่างเรียน และ คณะ

กิจกรรม ยุวชาวดน ฉบับสมบูรณ์แบบ ป. 1-6..... ดร.อำนาจ ช่างเรียน และ คณะ

คำนำ

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ ป. 3 เล่มนี้เป็นสื่อการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้โดยยึดหลักการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด **Backward Design** □ ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child-centered) ตามหลักการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ทั้งเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม บทบาทของครูมีหน้าที่เอื้ออำนวยความสะดวกให้นักเรียนประสบผลสำเร็จ โดยสร้างสถานการณ์การเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ทำให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้

อื่น ๆ ได้ในเชิงบูรณาการด้วยวิธีการที่หลากหลาย เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปความรู้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ/กระบวนการ และด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี นำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

การจัดทำคู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์เล่มนี้ได้จัดทำตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งครอบคลุมสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ ภายในเล่มได้นำเสนอแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายชั่วโมงตามหน่วยการเรียนรู้ เพื่อให้ครูนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้สะดวกยิ่งขึ้น นอกจากนี้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ยังมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม และด้านทักษะ/กระบวนการ ทำให้ทราบผลการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ของนักเรียนได้ทันที

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์เล่มนี้นำเสนอเนื้อหาแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำชี้แจงการจัดแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยแนวทางการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้-การวัด และประเมินผลการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ตารางวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปี และโครงสร้างการแบ่งเวลารายชั่วโมงในการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ ได้เสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน แบ่งเป็นแผนย่อยรายชั่วโมง ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนมีองค์ประกอบครบถ้วนตามแนวทางการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา

ตอนที่ 3 เอกสาร/ความรู้เสริมสำหรับครู ประกอบด้วยแบบทดสอบต่าง ๆ และความรู้เสริมสำหรับครู ซึ่งบันทึกลงในแผ่นซีดี (CD) เพื่ออำนวยความสะดวกให้ครูใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ ป. 3 เล่มนี้ได้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคและวิธีการสอนอย่างหลากหลาย หวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของนักเรียนสืบต่อไป

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

ตอนที่ 1 คำชี้แจงการจัดแผนการจัดการเรียนรู้	1
1. แนวทางการใช้แผนการจัดการเรียนรู้	2
2. สัญลักษณ์ลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้.....	6
3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design	7
4. เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้-การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์	20
5. ตารางวิเคราะห์สาระ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปีกับหน่วยการเรียนรู้.....	23
6. โครงสร้างการแบ่งเวลารายชั่วโมงในการจัดการเรียนรู้	25
ตอนที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้	26
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ศักราชและการเทียบศักราช	27
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน	27
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	28
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ศักราชในปฏิทิน	30
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การเทียบศักราช	33
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ประวัติของโรงเรียนและชุมชน	36
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน	36
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	37
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การศึกษาประวัติของโรงเรียน	39
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การศึกษาประวัติของชุมชน	43
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การตั้งถิ่นฐานและพัฒนาการของชุมชน	45
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน	45
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3	46
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตั้งถิ่นฐานของชุมชน	48
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของชุมชน	51
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 วัฒนธรรมของชุมชน	54
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน	54
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 4	55
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 ประเภทและลักษณะของวัฒนธรรม	57
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์วัฒนธรรมของชุมชน	60
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 วัฒนธรรมของชุมชนของเรากับชุมชนอื่น	63

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 ผู้สถาปนาอาณาจักรไทย	66
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน	66
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 5	67
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 พ่อขุนศรีอินทราทิตย์	70
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11 สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง)	73
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12 สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช	76
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 13 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช	79
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาถ	82
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน	82
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 6	83
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 14 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช	86
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 15 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ	89
หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 วิถีกรรมของบรรพบุรุษไทย	92
ผังมโนทัศน์เป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน	92
ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 7	93
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 16 สมเด็จพระนเรศวรมหาราช	96
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 17 พระยาพิชัยดาบหัก	99
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 18 ท้าวเทพกระษัตรี ท้าวศรีสุนทร	102
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 19 ชาวบ้านบางระจัน	105
ตอนที่ 3 เอกสาร/ความรู้เสริมสำหรับครู.....	108
ตอนที่ 3.1 มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดชั้นปี และสาระการเรียนรู้	109
ตอนที่ 3.2 โครงการและแฟ้มสะสมผลงาน	111
ตอนที่ 3.3 ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้และรูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง	116
ตอนที่ 3.4 แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ประจำหน่วยการเรียนรู้	118
ตอนที่ 3.5 แบบทดสอบปลายปี	132
ตอนที่ 3.6 ใบงาน แบบบันทึก และแบบประเมิน	147